

การถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนจากเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม ด้านจิตพิสัยของโรงเรียนในระบบของไทย

Stigmatized Student's Cognitive Domain Behaviors Through Effective
Domain Behaviors Assessment in Thai Formal Education

ณภัสนันท์ เดชawatสินสิริ¹ และสุเมษย์ หนกหลัง²

Napassanun Dechawatsinsiri and Sumate Noklang

Received: January 19 2023

Revised: March 20, 2023

Accepted: April 15, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ของผู้ถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจากเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาเรื่องเล่า ใช้การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวทางการพูดคุยสนทนาในลักษณะกึ่งโครงสร้าง ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 15 คน โดยเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์การถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจากเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย และสามารถเล่าประสบการณ์เมื่อครั้งยังเป็นนักเรียนในระบบโรงเรียน เพื่อสะท้อนความเป็นจริงจากประสบการณ์ที่พวกเขาประสบ ผลการวิจัย พบว่า ประเด็นของประสบการณ์ของนักเรียนที่เคยถูกตีตราเป็นการใช้อำนาจของการประเมินเข้าไปจัดการดูแลควบคุมเหนือร่างกายด้วยการกำหนดในระเบียบของการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่ใช้เทคนิควิทยาต่าง ๆ ผ่านวินัยของกฎระเบียบมีลักษณะสำคัญ 4 ประเด็น ดังนี้ ถูกตัดสินว่าไม่เก่งจากการแสดงพฤติกรรมด้านคุณลักษณะไม่เป็นที่ปรารถนาตามความคาดหวัง ถูกจับจ้องว่าต่อต้านจึงถูกมองว่าเรียนไม่เก่ง การแสดงพฤติกรรมไม่ตรงเพตถูกตีตราว่าไม่เก่ง และถูกมองว่าไม่เก่งทั้งที่เลือกตามความชอบ การประเมินนักเรียนจึงตกอยู่

¹⁻² มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; Srinakharinwirot University
Corresponding author, e-mail: krusing789@gmail.com

ภายใต้อำนาจของการประเมินที่ถูกใช้เพื่อสร้างให้เกิดพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นที่ไปตามความคาดหวังของสังคมส่งผลให้เกิดการตีตราจากการประเมินไม่ตรงตามพฤติกรรม

คำสำคัญ: เกณฑ์การประเมิน, การถูกตีตรา, พฤติกรรมจิตพิสัย, พุทธิพิสัย, โรงเรียนในระบบ

Abstract

This research article aimed to study the experiences of people who were stigmatized by cognitive domain based on affective domain assessment criteria. It was a qualitative research by using the narrative study method. Informants were selected by purposive sampling. The researcher therefore used a semi-structured dialogue approach in an in-depth interview with 15 informants who had experienced stigmatization of cognitive domain from affective domain assessment criteria and were able to share their experiences when they were students in the school system to reflect the reality of their experiences. The results of the research revealed that the issue of students' experiences that had been stigmatized as using the power of assessment to manage supervision over the body by setting the rules of affective domain assessment using various techniques through the discipline of regulation. There were four key characteristics, namely being judged as poor for exhibiting behavior in which traits did not meet expectations, being seen as being against, so being seen as not good at studying, showing genderless behavior was labeled as incompetent and being seen as not good even though they chose according to their preferences. The assessment of students was therefore subject to the power of assessment being used to shape student behavior in line with social expectations, resulting in the stigma of misbehavior.

Keywords: Assessment Criteria, Stigma, Affective Domain, Cognitive Domain, Formal School

บทนำ

เกณฑ์การประเมินของผู้เรียนที่ถูกกำหนดขึ้นในโรงเรียนในประเทศไทยที่อยู่ภายใต้แนวคิดของสังคมสมัยใหม่ (Modernization) เป็นสังคมที่พัฒนามุ่งสู่ความทันสมัยที่ใช้เป็นการตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อบ่งชี้ความสามารถและสะท้อนพฤติกรรมของนักเรียนว่ามีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการกรมวิชาการ, 2553) การประเมินนักเรียนในโรงเรียนไทยที่ใช้เกณฑ์การประเมินความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ที่จำแนกพฤติกรรมของผู้เรียนตามกลุ่มพฤติกรรมเป็น 3 ด้านดังนี้ ด้านที่หนึ่ง คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ที่ใช้ประเมินพฤติกรรมด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านที่สอง คือ การประเมินด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ที่ประเมินพฤติกรรมด้านจิตใจ ความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อและคุณธรรม ด้านสุดท้าย คือ การประเมินด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ที่ประเมินพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญเพื่อตอบสนองต่อค่านิยมของสังคมที่ต้องการให้เกิดคนดีและคนเก่งโดยเชื่อว่าสังคมจะมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557)

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมสร้างขึ้นเพื่อให้มีลักษณะเป็นรูปธรรมสามารถจำแนกผู้เรียน (Classify) จัดหมวดหมู่แบบคู่ตรงข้าม (Binary Opposition) อีกทั้งเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมการประเมินที่แบ่งแยกคนเก่ง-คนไม่เก่งทั้งนี้การตีค่าความเก่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียน (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560) และสร้างความเป็นอื่น (The Otherness) จนบางครั้งทำให้เกิดความรู้สึกไร้ค่ารับรู้ได้ถึงความรู้สึกภายในเป็นเทคนิคของการเกิดความแตกต่างของการมีมาตรฐานของนักเรียนที่ดีในลักษณะการเชื่อมโยงกับความรู้ทำให้มนุษย์กลายเป็นเพียงองค์ประธานหรือผู้ถูกกระทำ (Subject) (Danaher, G., Schirato, T. & Webb, J., 2000; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560)

ตามแนวคิดของ Foucault, M. (2001) ที่อธิบายชีวอำนาจ (Bio-Power) คืออำนาจรูปแบบหนึ่งที่มีความละเอียดอ่อนและลึกซึ้งในการควบคุมสอดส่อง ตรวจสอบตรา ที่ต่างจากอำนาจที่ใช้ความรุนแรงแต่เป็นอำนาจที่นักเรียนไม่รู้ตัวที่ถูกอำนาจเข้ามาจัดการและยอมรับแนวคิดนั้นมาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเชื่อใจ (เบญจวรรณ อุปชฌาย์, 2564) อำนาจของการประเมินแบ่งพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของคนในสังคมนั้นเป็นกลไกของวินัย (Disciplinary) ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Relation of Power) และความรู้เป็นเทคนิคของอำนาจ (Technology of Power) อีกทั้งยังชี้ให้เห็นกระบวนการของอำนาจที่ใช้เพื่อควบคุมให้ผู้เรียนเป็นไปตามอุดมคติ (Ideology) ของคนในสังคมหรือบนพื้นฐานของความรู้ที่นั่นว่าเป็นนักเรียนดีควรปฏิบัติ

ตนเช่นไรและในทางตรงกันข้าม ก็มีการบังคับ/กีดกันผู้ที่ทำตัว “ไม่ดี” จนเกิดการตีตราจากการประเมินด้านจิตพิสัยทำให้เกิด “การเลือกปฏิบัติ” (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560; ชูชัย สมิติไกร, 2564; Foucault, M. 2001; Bernburg, J. G., Kroh, M. D., & Rivera, C. J., 2006)

การประเมินนักเรียนแบบเหมารวม (Stereotype) ที่ประเมินผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะไม่ เป็นไปตามระเบียบหรือไม่เรียบร้อยแต่กลับถูกกล่าวว่าเป็นไม่เก่ง (พุทธิพิสัย) ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็น การประเมินที่ไม่ตรงตามเกณฑ์ที่ต้องการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่เป็นการแสดงออกด้าน ค่านิยม อารมณ์ รวมถึงความรับผิดชอบภายในตัวบุคคล แต่กลับถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ของนักเรียน (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2556) จนกลายเป็นการผลิตซ้ำของวาทกรรมการประเมินโดยไม่รู้ตัว จากที่กล่าวมาผู้วิจัยต้องการเผยให้เห็นว่าอำนาจที่เกิดจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยนำไปสู่ การตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยอย่างไรและส่งผลต่อกระทบต่อผู้ถูกประเมินอย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประสบการณ์ของนักเรียนผู้ถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจากเกณฑ์การ ประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของโรงเรียนในระบบของไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้มุมมองของวิธี การศึกษาเรื่องเล่า (Narrative Approach) ที่มีฐานคิดที่อยู่ภายใต้กระบวนทัศน์เชิงวิพากษ์ (Critical Paradigm) แนวคิดสร้างสรรค์สังคมสังคม (Social Constructivism) ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าของประสบการณ์การถูกตีตราด้านพุทธิพิสัยจากเกณฑ์การ ประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ผู้วิจัยใช้แนวคิดชีวะอำนาจ (Bio-Power) และการวิเคราะห์ ทัศนคติการทางวาทกรรม (Discursive Practice) (Foucault, M., 2001) เปิดพื้นที่ให้กับความรู้ ความจริงที่เชื่อว่าความจริงเป็นสิ่งประกอบสร้างขึ้นมาจากบริบทใดบริบทหนึ่ง เพื่อเผยให้เห็น อำนาจที่เกิดจากการประเมินที่สามารถเหมารวมเพื่อตีตราคุณลักษณะของนักเรียนกลุ่มนี้

กรอบแนวคิด

การศึกษาเรื่องการถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนจากเกณฑ์การประเมิน พฤติกรรมด้านจิตพิสัยของโรงเรียนในระบบของไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ของ นักเรียนผู้ถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจากเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย โดยใช้ แนวคิดของ Foucault, M. (2001) เรื่อง ชีวะอำนาจ (Bio-power) และการวิเคราะห์ทัศนคติปฏิบัติ

การทางวาทกรรม (Discursive Practice) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยให้เห็นมิติความหมายของอำนาจที่เกิดจากการประเมินสามารถเหมารวมเพื่อตีตราคุณลักษณะของนักเรียน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลโดยใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะเป็นตัวแทนโดยทั่วไปของข้อมูลได้ดี (Key Informant) เคยมีประสบการณ์การถูกตีตราแบบเหมารวมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจากเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ด้วยคุณลักษณะของเพศสภาพ รายได้ บุคลิกส่วนตัวและความเป็นตัวตนของนักเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 คน ที่มีอายุระหว่าง 32-38 ปี ตามแนวคิดของ Erikson, E. H. (1966) ที่กล่าวว่าในช่วงวัยที่มีคุณสมบัติของการรู้จักตนเองและสามารถหาตัวตนของตนเองได้รู้ถึงความเชื่อและความต้องการในชีวิต มีความเป็นอิสระในสังคม รับผิดชอบตนเองครบถ้วนและสังคมและให้ความสนใจในการสร้างประโยชน์ต่อสังคม และสามารถเล่าประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาเมื่อครั้งยังเป็นนักเรียนในระบบโรงเรียน (Formal Education) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลสามารถสะท้อนความเป็นจริงจากประสบการณ์ที่พวกเขาประสบในลักษณะข้อมูลที่ลุ่มลึก (Information-rich Cases) (Creswell, J.W., 2008) และผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ยังให้ความหมายในชีวิตเกี่ยวกับตัวเอง เช่น ประสบความสำเร็จในอาชีพ ทั้งด้านธุรกิจ หน้าที่การงาน

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสนทนากับผู้ให้ข้อมูลด้วยความเข้าใจไม่มีการบังคับกดดันให้พูด ไม่ตัดสินผิดถูกในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาแล้วนั้นและผู้เล่าได้รำลึกถึงและสื่อสารผ่านสิ่งที่เป็นเรื่องเล่า ผู้วิจัยจึงต้องมีความไวในการปรับสถานการณ์เพื่อที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ออกนอกประเด็น เพื่อเป็นที่เข้าใจง่ายผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวทางการพูดคุยสนทนาในลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) (Bold, C., 2012)

การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อสร้างเรื่องเล่า (Narrative Analysis) จากการนำเรื่องเล่าที่ได้จากการสัมภาษณ์ และจากการสนทนาและหยิบยกประเด็นข้อความรู้หลัก (Themes) จากประเด็นย่อย (Sub-theme) ที่ได้จากการประมวลข้อมูลตั้งที่กล่าวถึงใช้วิธีวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) และนำมาจัดเป็นหมวดหมู่และจัดเป็นตัวบท (Theme) (Bold, C., 2012) ความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีให้ความไว้วางใจของข้อมูล (Trustworthiness) (Creswell, J.W., 2008) โดยมีแนวคิดพิจารณาในประเด็นของความไว้วางใจในข้อมูลโดยใช้การสะท้อนกลับตนเอง (Reflexibility) ของผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย (Key

Informant) ภายใต้อาณัติในการแบ่งปันเรื่องราว ความคิด ความเชื่อ เจตคติ และอารมณ์ ความรู้สึกระหว่างกันผู้ให้ข้อมูลมีความไว้วางใจผู้วิจัยสามารถเปิดเผยเรื่องราวของตนเองอย่างสบายใจ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนเมื่อมีอายุตามกำหนดก็จะเข้าสู่พื้นที่ของโรงเรียนซึ่งมีลักษณะเป็นโรงเรียนในระบบและเป็นพื้นที่ที่พวกเขาต้องใช้เวลามากกว่าเวลาที่ใช้ที่บ้าน ถ้าเริ่มนับตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลาถึง 12 ปี สังคมทั่วไปจึงคาดหวังให้โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการสั่งสอนวิชาการสร้างความรู้ ความคิด และมีความเข้าใจต่อสังคมเป็นอย่างดี ระบบการศึกษาจึงได้สร้างระเบียบแบบแผนเพื่อที่จะให้นักเรียนได้พึงปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายของสังคม การจำกัดพื้นที่เพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนด้วยพื้นที่ของชั้นเรียน ห้องเรียน และต้องเรียนตารางเรียน มีเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมด้านความรู้ของแต่ละวิชา ส่งผลให้นักเรียนถูกกำกับด้วยเกณฑ์การประเมินด้วยกระบวนการจับจ้องทั้งด้านร่างกายและความคิด ในอีกด้านหนึ่งการกำกับดูแลในด้านร่างกายที่ถูกกำหนดไว้ในระเบียบ อาทิ เรื่องการแต่งกายโดยแยกตามเพศสภาพอย่างชัดเจน รวมไปถึงทรงผมของนักเรียนชาย-หญิง และต้องแต่งกายให้ถูกต้องตั้งแต่หัวจรดเท้าในเวลาของการปฏิบัติราชการ โดยเกณฑ์ดังกล่าวถูกผู้ประเมินนำมาใช้ควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งจากบุคลิกภาพ เพศสภาพ พื้นฐานของครอบครัว หรือแม้กระทั่งความเป็นตัวตนของนักเรียนเองซึ่งนักเรียนบางคนมีผลการเรียนที่ดีกลับถูกตีตราพฤติกรรมด้านสติปัญญาทำให้กลายเป็นคนเรียนหนังสือไม่เก่งจากการประเมินจิตพิสัยเป็นการประเมินแบบเหมารวม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนจากเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของโรงเรียนในระบบผู้วิจัยได้ข้อค้นพบ 4 ประเด็นดังนี้

1. การถูกตัดสินว่าเรียนหนังสือไม่เก่งจากการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ใหญ่

ความคาดหวังของผู้ใหญ่ในที่นี้ คือ ครูและผู้ปกครองที่มีเจตคติว่านักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์เป็นผู้ที่มีสติปัญญาดีกว่าทุกแผนการเรียนเพราะมองว่าผู้ที่เรียนแผนการเรียนนี้จะสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยในคณะที่จะประกอบอาชีพที่เชื่อว่าได้รับการยกย่องในสังคมไทย เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ ผู้ใหญ่จึงมองว่านักเรียนกลุ่มนี้มีความตั้งใจ เอาใจใส่ต่อการเรียน มีบุคลิกภาพที่อ่านสอนง่ายและปฏิบัติตามระเบียบได้ตลอดเวลาเมื่ออยู่ในรั้วโรงเรียน แท้จริงแล้วนักเรียนกลุ่มนี้แต่ละคนย่อมมีความจำเป็นหรือเงื่อนไขและพื้นฐานของชีวิตแต่ละคนที่แตกต่างกันการกำกับ

ดูแลโดยใช้กฎระเบียบจึงเป็นเพียงการกล่าวอ้างเพื่อกำกับดูแลให้นักเรียนมีพฤติกรรมเป็นไปตามความคาดหวังเท่านั้น เมื่อนักเรียนบางคนที่เข้ามาเรียนในแผนการเรียนนี้แสดงพฤติกรรมด้านจิตพิสัยไม่เป็นไปตามความคาดหวังเช่นมีท่าที่ไม่สำรวม ควบคุมยาก หรือแต่งกายผิดระเบียบที่เข้ามาเรียนในแผนการเรียนนี้ได้จึงถูกมองว่า “ฟลุค” จากผู้ใหญ่

ดังเช่น “บอส” วิทยากรหนุ่มที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกว้างขวางในด้านการพัฒนาองค์กรสำคัญ ๆ ระดับประเทศ เมื่อครั้งที่ยังเป็นนักเรียนและกำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บอสเล่าให้ฟังว่า ในขณะที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ซึ่งก็ถือว่าเป็นห้องคิงส์ ผลการเรียนของบอสที่ผ่านมาอยู่ในระดับต้น ๆ ของห้องเรียน คือ เกรดเฉลี่ย 3.5 ขึ้นไปทุกเทอม สำหรับนักเรียนแผนการเรียนนี้ถือว่าเป็นความคาดหวังของโรงเรียนเพราะโอกาสที่จะทำชื่อเสียงให้โรงเรียนด้านวิชาการอีกทั้งจำนวนนักเรียนที่สอบเอ็นทรานซ์ได้เกือบ 90% บอสต้องทำงานพิเศษในโรงงานแปรรูปไม้ในช่วงปิดภาคเรียนจึงทำให้ไม่ได้ดูแลตัวเองและไม่มีเวลาที่จะไปตัดผมให้เรียบร้อยก่อนที่จะไปรับผลสอบ “ผมก็แต่งชุดนักเรียนไปตามปกติ ดูลิปิดเทอมบูบ มั่นก็ไว้ผมยาวปึบ คนแบบนี้ไม่มีทางเจริญหรอก แล้วเกรดมันก็ได้ดีเกือบจะโหล่สุดของห้องเลยนะ” บอสเล่าว่าคำพูดครูดอนนั้นมันทำให้รู้สึกเสียหน้าและรู้สึกเสียใจมากซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่ครูดัดสินผมไปแล้วว่าผมเป็นนักเรียน ไม่ได้เรื่องเพราะแต่งตัวไม่เรียบร้อยผมเลยกลายเป็นคนท้าย ๆ ของห้องไปแล้ว

จากตัวอย่างประสบการณ์ทำให้เห็นว่ามันักเรียนรับรู้ว่าคุณติตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่ตัดสินนักเรียนมีคุณลักษณะไม่ตรงตามพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่คาดหวัง เช่นแต่งกายไม่เป็นไปตามกฎข้อบังคับหรือเพียงแค่อ้อมรับเง้าไม่ถูกต้องตามวันที่กำหนดหรือนักเรียนเหล่านั้นมีความจำเป็นในเงื่อนไขของแต่ละชีวิตและเหตุผลปลีกย่อยของแต่ละคน เช่นเรื่องของระยะทางจากบ้านมาถึงโรงเรียนไกล กลายเป็นคำกล่าวอ้างที่มีได้ส่งผลกระทบต่อการยอมรับในการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยจากผู้ประเมิน ซึ่งนั่นเป็นหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละบุคคลที่หากขัดขืนหรือมีอาจปฏิบัติตามได้ย่อมสมควรที่จะได้รับผลของการติตราเพียงแต่การประเมินกลับกลายเป็นการไปตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนด้วยการพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่เป็นการเหมารวมการประเมินจนทำให้เกิดความอับอายให้กับนักเรียน

2. ถูกจับจ้องว่ามีพฤติกรรมต่อต้านจึงถูกมองว่าเรียนไม่เก่ง

นักเรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตนที่แตกต่างกันโดยถูกหล่อหลอมและขัดเกลาจากสังคมในหลายรูปแบบ จึงมีการแสดงออกด้านพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป ทำให้แสดงพฤติกรรมของนักเรียนบางคนดูเหมือนเป็นการต่อต้านและท้าทายกับกฎระเบียบของโรงเรียนแม้จะเพียง

เล็กน้อย เช่น การสวมกระโปรงสั้น การขอยืม การปลดกระดุมคอเสื้อ หรือการพูดไม่ไพเราะซึ่งซึมซับจากครอบครัวและสังคมรอบข้างกลับกลายเป็นการถูกมองว่ามีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

ดังตัวอย่างเรื่องราวของ “แนท” เจ้าของธุรกิจเสื้อผ้าและค้าขายออนไลน์ที่มีรายได้เฉลี่ยในแต่ละวันมากกว่าหนึ่งแสนบาท พื้นฐานทางครอบครัวของแนทมีอาชีพค้าขายและได้รับการเลี้ยงดูที่ให้อิสระในการคิด จึงส่งผลให้แนทมักจะพูดเสียงดัง คุยเก่ง หรือเรียกว่าเป็นเด็กพูดมาก (ในสายตาคนทั่วไป) เธอที่มีความเป็นตัวเองของตัวเองสูง ร่าเริง เธอมีท่าทีกระโดดกระเดกซ์ขัดกับมาตรฐานของบุคลิกของนักเรียนหญิงที่เรียนในโรงเรียนหญิงล้วนที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงที่มีระเบียบวินัยของการแสดงออกด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เข้มงวด ในขณะที่แนทเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และมีผลการเรียนระดับปานกลางเฉลี่ยประมาณ 2.8 กว่า ๆ แต่ก็ถือว่าเป็นคะแนนที่น้อยมากสำหรับโรงเรียนนั้นสอบวิชาหลักที่ไร้ก่ือบตกตลอด “คะแนนแบบนี้มาเรียนสายสามัญได้ไง” และด้วยบุคลิกที่ไม่ค่อยสාරวม คุยเก่ง กลายเป็นภาพจำของครูบางคน แนทจึงโดนตำหนิและว่ากล่าวตักเตือนเสมออีกทั้งแนทจะมีพฤติกรรมขัดกับบรรทัดฐานของโรงเรียนเล็กน้อย เช่น ปลดกระดุมคอเสื้อบ้างซึ่งเธอบอกว่าเพื่อนหลายคนก็ทำและเธอมองว่าไม่น่าจะเกี่ยวอะไรกับผลการเรียน “หนูถูกเชิญผู้ปกครองมาเซ็นดีโบล่าออกเรื่องขอยืมแล้วก็ชู่จะหักคะแนน หนูพยายามเลี้ยงผมให้เท่ากัน แต่ระยะเวลาห่างแค่ 2 สัปดาห์ ผมยาวไม่ทันเค้าอาจจะคิดว่าหนูต่อต้านเค้าเลยส่งตัวไปห้องปกครอง” แนทเล่าอีกว่าในช่วงมัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ถูกครูคนเดิมเรียกให้ยืนขึ้น “ลุกขึ้นยืนสิ” ครูตะโกนเสียงดังขึ้นมา “ถ้าอยากเป็นเด็กดี เรียนเก่ง ก็พูดให้มันน้อย ๆ หน่อย แค่นี้เธอก็ผิดระเบียบแล้ว ซึ่งหนูไม่เข้าใจว่าหนูทำผิดอะไร”

ปรากฏการณ์ที่เกิดกับแนทเป็นตัวแทนการบอกเล่าของนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ตามระเบียบของสังคมที่ถูกกำหนดด้วยพฤติกรรมและข้อกำหนดที่เคร่งครัดอีกทั้งยังถูกประเมินแบบเหมารวมจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยจากการไม่แสดงออกตามบรรทัดฐานของสังคมหรือมีการต่อต้านเพียงเล็กน้อยกับกฎระเบียบจากการหลอหลอมจากครอบครัวและสังคมรอบข้าง ซึ่งบางครั้งความต้องการของผู้ใหญ่ที่ต้องการให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามบรรทัดฐานของสังคมกลับกลายเป็นตีตราด้านพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยว่าไม่เก่งไปด้วย

3. การแสดงพฤติกรรมไม่ตรงเพศสภาพจนถูกตีตราว่าเรียนไม่เก่ง

การแสดงออกด้านพฤติกรรมทางเพศตามบรรทัดฐานของสังคมที่ต้องการมีการแสดงบทบาทแตกต่างกัน แต่นักเรียนที่แสดงบทบาทหรือพฤติกรรมไม่ตรงตามเพศเช่นเป็นนักเรียนชายรูปร่างเล็ก บอบบางคล้ายผู้หญิง และมักจะอยู่ในกลุ่มของเพื่อนผู้หญิง เช่น คุยเล่นกัน ส่งเสียงกรี๊ดกรี๊ด หรือมีท่าทีกรีดกราย จึงถูกมองว่าต่างออกไปจากค่านิยมทางเพศในโรงเรียน และเมื่อเข้าไป

อยู่ในกลุ่มเพศชายกลับถูกมองว่าเอารัดเปรียบไม่ยอมช่วยเหลืองานบางอย่างที่ต้องออกแรง กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว ถูกจับจ้องพฤติกรรมด้านคุณลักษณะ และรวมไปถึงการตีตราว่าเลยเรียนไม่เก่งเพียงเพราะแสดงออกด้านพฤติกรรมไม่ตรงตามเพศสภาพ

ดังตัวอย่างของ “โม” นิสิตปริญญาเอกอีกทั้งยังเป็นหัวหน้างานนักปฏิบัติการห้องแลป ในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ของรัฐ โมเป็นนักเรียนชายตัวเล็ก รูปร่างบอบบางทำตัวคล้ายผู้หญิง โมเรียนประถมในโรงเรียนเล็กของหมู่บ้านในชนบท โมชอบไปโรงเรียนมากและชอบเรียนวิชาภาษาไทยและวิชาสังคมเป็นพิเศษเพราะครูใจดี เล่าเรื่องสนุก แต่สำหรับคณิตศาสตร์ครูเข้มงวดและดุมากจึงเป็นวิชาที่ไม่ชอบและมักจะสอบตกตลอด “วิชาที่ชอบเรียนมาก คือ ภาษาไทยกับสังคมครูใจดี สวยมาก แต่วิชาที่กลัวที่สุด คือ วิชาคณิตศาสตร์เป็นครูผู้ชายที่ดุและเสียงดัง ผมกลัวครูมาก” การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของโมที่มีผลการเรียนค่อนข้างน้อยแต่สำหรับวิชาอื่น ๆ คะแนนของโมอยู่ในระดับกลาง ๆ ค่อนข้างดี โมบอกว่าคณิตศาสตร์เรียนยังไงก็ไม่รู้เรื่องทำให้สอบตกมาตลอด “ผมก็เรียนตาม ๆ เพื่อน ลอกการบ้านเพื่อนตลอด” มีเหตุการณ์ที่โมจำได้ไม่ลืมเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ “คือ ครูให้ผมออกไปทำโจทย์เลขบนกระดานผมทำไม่ได้ ก็ขนาดลอกเพื่อนผมยังไม่รู้เรื่องเลยแล้วให้ไปทำหน้าที่หน้ากระดานต่อหน้าเพื่อน ๆ ทั้งห้อง ผมก็ไปยืนเฉย ๆ เขียนอะไรก็ไม่รู้” จากนั้นทำให้ครูก็พูดขึ้นว่า “เพราะเป็นกระเทยนี้แหละเลยโง่ เรียนอะไรก็ไม่รู้เรื่อง สอบเอ็นทรานซ์ก็คงไม่ติด” โมบอกว่าคำพูดตอนนั้นทำให้เชื่อไปแล้วว่าเราเป็นกระเทยเราเลยทำเลขไม่ได้ ทำให้เราโง่ เรียนไม่รู้เรื่อง และความรู้สึกไม่ชอบวิชานี้ยังคงอยู่ตลอดมา

จากประสบการณ์ของโมการใช้คำพูดรวมไปถึงการเหมารวมการประเมินคุณลักษณะของการแสดงออกไม่ตรงตามเพศสภาพของผู้ที่มีอำนาจในที่นี้คือ ครู ที่ตัดสินนักเรียนและใช้การประเมินไม่ตรงกับพฤติกรรมหรือบางครั้งเป็นเพียงแค่ “ลั่นปาก” เป็นการลดคุณค่าของบุคคลและตัดสินผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ตรงเพศว่าไม่เป็นที่ต้องการของสังคมที่เชิดชูคนเก่ง

4. การตีตราว่าเรียนไม่เก่งเพราะเลือกตามความชื่นชอบของตนเอง

การเหมารวมนักเรียนที่เรียนสายศิลป์ว่าเป็นนักเรียนที่เรียนอ่อนเรียนสายวิทยาศาสตร์ไม่ได้ ซึ่งเป็นค่านิยมเดิมที่ผู้ใหญ่ในสังคมถูกปลูกฝังมาอย่างไม่รู้ตัวจนทำให้เกิดแนวความคิดส่งผ่านมาจนเกิดเป็นภาพจำด้วยความเชื่อว่าเรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์จะทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพที่มีความมั่นคง ได้ค่าตอบแทนสูงเช่น แพทย์ พยาบาล วิศวกร เภสัชกร จนเกิดการเปรียบเทียบว่าเด็กสายศิลป์จบมาส่วนมากจะตกงานหรือประกอบอาชีพที่มีรายได้น้อย แต่การเลือกเรียนสายศิลป์สำหรับนักเรียนบางคนที่เขารู้จักตัวเอง (Self-awareness) และรู้ว่าตนเองชอบสิ่งใด ถนัด

ในเรื่องใด และสามารถต่อรองกับค่านิยมนั้นไปสู่สิ่งที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ กลับถูกประเมินว่ามีสติปัญญาไม่ดีเพราะไม่ได้เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ดังเช่น

“เจเจ” เรียนจบปริญญาเอกทางด้านสังคมศาสตร์ตั้งแต่อายุ 28 ปีขณะนี้ไม่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ เมื่อครั้งยังเรียนในระดับมัธยม เจเจเป็นนักเรียนที่มีเป้าหมายอย่างชัดเจน เจเจไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์ แต่ชอบวิชาสังคมศึกษาและวิชาภาษาไทยเป็นพิเศษและสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีของตัวเอง “ความชอบในบางเรื่องของผมทำให้ผมเรียนได้ดีและรู้สึกซึ่งในวิชาที่ชอบ มีความสุขและตื่นเต้นเวลาที่หาคำตอบในสิ่งที่ผมสงสัย” ความใฝ่รู้เกี่ยวกับสาระของวิชาสังคมศึกษา และมีงานอดิเรกบางอย่างที่ส่งผลที่ดีให้กับเรื่องเรียน เช่น ชอบดูการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ดูการประกวดนางงามระดับนานาชาติ เพราะจะได้ยินชื่อประเทศที่แปลก ๆ ที่ไม่เคยได้ยิน จะได้ไปค้นคว้าเพิ่มเติมว่าประเทศนั้นอยู่ในส่วนใดของโลกทำให้งานอดิเรกเหล่านี้ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาและภาษาไทยของเจเจ แต่กลับถูกคนรอบข้างซึ่งมีทั้งเพื่อนและครูมองว่าเรียนไม่เก่งเพียงเพราะไม่ได้ใช้เวลาค้นหาความรู้ตามเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่คาดหวังเอาไว้ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การคำนวณหรือด้านภาษาอังกฤษ “เค้าว้าวผมโง่ เพราะผมชอบวิชาสังคมศึกษา แต่ในสมัยนั้นคนที่เก่งสังคม ภาษาไทย เท่ากับไม่เก่ง ต้องเก่งเลข เก่งวิทย์ ถึงจะเรียกว่าเก่ง” เจเจเล่าว่าคะแนนของเขาสามารถเข้าเรียนแผนการเรียนอื่นที่รองลงมาจากวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ได้ อีกทั้งจุดมุ่งหมายของเจเจ คือ การสอบเอ็นทรานซ์เข้ามหาวิทยาลัยของรัฐให้ได้ ทำให้เจเจเลือกเรียนแผนการเรียนอังกฤษ-ภาษาไทย-สังคม ในตอน ม.4 เพราะเจเจเคยสังเกตจากรุ่นพี่ที่เรียนแผนการเรียนนี้ การสั่งงาน สั่งการบ้านจะน้อยมากเมื่อเทียบกับแผนการเรียนอื่น ๆ เจเจจึงนำความคิดนั้นมาสร้างโอกาสให้ตนเองเพื่อที่จะได้มีเวลาอ่านหนังสือเตรียมตัวตามที่ได้วางแผนไว้ประจวบเหมาะก็ได้เรียนในวิชาที่เจเจชอบ คือ สังคมศึกษาและภาษาไทย “ผมเลือกเรียนห้องอังกฤษ-ภาษาไทย-สังคม เพราะจะได้มีเวลาอ่านหนังสือสอบเอ็นทรานซ์เข้ามหาวิทยาลัย แต่ครูกับเพื่อน ๆ หลายคนมาติตราเราว่า โง่ ! เลยมาเรียนแผนอังกฤษ-ไทย-สังคม คงเป็นเพราะห้องนี้เป็นห้องที่คะแนนต่ำที่สุด อีกทั้งเป็นห้องที่ใครก็รู้ว่าเป็นเด็กที่หลุดจากการถูกคัดเด็กที่อยู่ในห้องนี้เลยถูกเหมารวมว่ามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เรียนก็แย่ เพื่อนในห้องนี้มีทุกรูปแบบเรียกว่า ศูนย์รวมเลย ครูไม่สนใจนักเรียนห้องนี้อยู่แล้ว การบ้านก็ไม่ค่อยมีเพราะครูรู้ว่าสั่งงาน สั่งการบ้านไปก็ไม่มีใครส่ง ผมไม่แปลกใจหรอกที่ครูบอกว่าผมโง่จริง ๆ แล้วผมเลือกที่จะอยู่ห้องนี้ตั้งแต่แรกเพราะเรารู้ว่าได้มีเวลาอ่านหนังสือจะได้สอบเอ็นทรานซ์เข้ามหาวิทยาลัยตามที่ตั้งใจแล้วก็ได้เรียนในวิชาที่ชอบด้วย”

การที่นักเรียนเลือกเรียนในสิ่งที่นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนนั้นเหมาะกับแผนการเรียนใดและสามารถนำพาตนเองไปสู่สิ่งที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้กลับกลายเป็นการถูกตีตราพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยจากการประเมินไม่ตรงตามพฤติกรรมเพียงเพราะไม่เรียนตามแผนการเรียนที่สังคมมองว่าไม่เก่งหรือเรียนในแผนการเรียนที่มีนักเรียนมีความประพฤติดีตามที่สังคมคาดหวังและมักจะตีตรานักเรียนที่ไม่เลือกเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ว่าเป็นนักเรียนหัวไม่ดี หรือปัญญาไม่ถึง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ประสบการณ์เมื่อครั้งยังเป็นนักเรียนที่เคยถูกตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่เป็นสถาบันหลักสร้างความชอบธรรมให้กับสังคมปกติเป็นเทคนิคของอำนาจที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อควบคุมและด้วยแฝงนัยยะของความหวังดีต่อการมีพฤติกรรมที่สังคมเห็นว่าดีและทำให้มนุษย์ต้องเชื่อฟัง (Danaher, G., Schirato, T. & Webb, J., 2000) กระบวนการที่โรงเรียนใช้ล้วนมีปลายทางเพื่อให้เด็กกว่านอนสอนง่าย ที่ผ่านการกระทำของอำนาจของความรู้และวินัยด้วยการสร้างภาพแทนของนักเรียนดี/เก่ง ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ครูที่เป็นผู้แทนของอำนาจใช้แนวทางของการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยเป็นอำนาจอันชอบธรรมและแยบยลผ่านอำนาจของวินัย ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ และสถาบันที่เกิดจากกฎเกณฑ์ของสังคมได้ร่วมกันทำงานจนสร้างให้เป็น “การเรียนไม่เก่ง” เพราะประเมินไม่ตรงตามพฤติกรรม การถูกตีตราจากชุดความรู้ของการประเมินที่ถูกสำรวจ (Surveillance) และถูกจับจ้อง (Gazing) แสดงให้เห็นถึงการทำงานของอำนาจที่มีการทำงานทั้งรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการมีการสังเกตที่เป็นลำดับชั้น (Hierarchical Observation) เพื่อสร้างความเป็นปกติ (Normalizing Judgment) และการตรวจสอบ (Examination) กำกับนักเรียนเหล่านี้และพยายามสร้างความมีประสิทธิภาพโดยผ่านการประเมิน ที่เรียกว่า Normalizing Process เป็นการประเมินที่สอบผ่าน หรือไม่ผ่าน มีพฤติกรรมดี หรือไม่ดีเป็นเช่นไร (เบญจวรรณ บุญโทแสง, 2560) อำนาจการยังส่งผลตีตราไปถึงลักษณะของบุคคลที่แตกต่างจากผู้อื่นเพียงแค่ว่าเป็นบุคคลที่มีลักษณะความชอบส่วนตนที่แตกต่างไปส่งผลนักเรียนแสดงพฤติกรรมทำบางสิ่งที่ถูกมองว่าต่อต้านกับเกณฑ์การประเมินเพียงเพราะลักษณะการเรียนรู้จากการสัมผัสประสบการณ์จากบ้านและสังคมรอบข้าง เมื่อนักเรียนเข้าสู่สังคมโรงเรียนก็มักจะมีเหตุผลต่อสิ่งที่ตัวเองกระทำว่าทำได้หรือไม่ได้เพื่อที่จะบอกกับสังคมว่าเขาเก่งในเรื่องที่ถนัด ไม่ได้เก่งตามที่คนอื่นต้องการให้เก่งและความเก่งไม่สามารถวัดจากเกณฑ์ได้ตามเกณฑ์การประเมินด้านคุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องซึ่งเป็นเป้าหมายของการประเมิน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) อีกทั้งประเมินพฤติกรรมผู้เรียนรด้านจิตพิสัยยังส่งผลแม้กระทั่งนักเรียนที่มีลักษณะและการแสดงออกไม่ตรงตามเพศที่ และถูกตีตราว่าโง่ ทำให้กลายเป็นบุคคลที่

ไม่เป็นที่ต้องการของสังคมและเลือกปฏิบัติ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2560) การยึดติดกับ “หลักการและหลักเกณฑ์” ของใช้อำนาจการประเมินที่ถูกทำให้เป็นมาตรฐานเพียงหนึ่งเดียวที่สำคัญจนเกิดคำถามผิดด้วยหรือที่เป็นคนโกงเพราะไม่เรียบร้อยหรือเป็นคนไม่เก่งเพราะไม่เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม

องค์ความรู้ใหม่

อคติทางสังคมประการหนึ่ง ที่ทำให้เกิดการตีตราของคนในสังคมที่ได้จากอำนาจการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยสามารถนำไปสู่การตีตราพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย แสดงว่าให้พฤติกรรมด้านจิตพิสัยถูกคนในสังคมใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้จับจ้องพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน ในระบบว่าเป็นคนเก่งหรือคนดี ซึ่งงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ามีบุคคลที่ยังเชื่อตามเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยหากไม่เป็นไปตามเกณฑ์จะถูกตีตราว่าอาจจะเป็นคนที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคมซึ่งหมายถึงเป็นคนไม่เก่ง ไม่ดี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรพัฒนารูปแบบการประเมินที่ประเมินได้ตรงตามพฤติกรรมและปรับเปลี่ยนเป็นการให้ความรู้สำหรับผู้ประเมิน
2. ควรปรับปรุงแบบการให้แนวทางการศึกษาตามแนวคิดที่เชื่อมั่นในอำนาจในตัวตนของนักเรียนและให้ความสำคัญกับผู้เรียนที่ยังขาดกระบวนการและพิจารณาเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติในการมีส่วนร่วมจากนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้นำไปเป็นตัวอย่างประสบการณ์ของความสำเร็จของผู้ที่เคยถูกตีตราจากการประเมินในโรงเรียนเพื่อเสริมพลังให้กับผู้เรียนและเป็นแนวทางในการให้ความหมายของความสำเร็จของแต่ละบุคคล
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้อาจนำไปสู่การทบทวนรูปแบบของการประเมินในสถานศึกษาเพื่อลดการใช้อำนาจของผู้ประเมินในการประเมินผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551* (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชูชัย สมितिไกร. (2564). *จิตวิทยาสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2560). *วาทกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกสิทธิ์ และความเป็นอื่น*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : วิภาษา.
- เบญจวรรณ บุญโทแสง. (2560). ความเป็นอื่นบนวาทกรรมพัฒนาในวิถีชุมชนมอแกน. *วารสารสังคมศาสตร์ นิตินิตศาสตร์คณะนิตินิตศาสตร์ ราชภัฏร้อยเอ็ด*, 1(1), 31-60.
- เบญจวรรณ อุปัชฌาย์. (2564). นายทหารพัฒนา: กระบวนการสร้างนักพัฒนาของกองทัพบก. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า*, 8(2564), 79-94.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2556). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ออฟเคอร์รี่ส์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Bernburg, J. G., Kroh, M. D., & Rivera, C. J. (2006). Official Labelling Theory. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 43(1), 67-88.
- Bold, C. (2012). *Using Narrative in Research*. London : Sage.
- Creswell, J.W. (2008). *Quantitative and Qualitative*. (3rd ed). Ohio : Pearson Prentice Hall.
- Danaher, G., Schirato, T. & Webb, J. (2000). *Understanding Foucault (Cultural Studies Series)*. Sydney : Allen & Unwin.
- Erikson, E. H. (1966). Eight ages of man. *International Journal of Psychiatry*, 2(3), 281-300.

Foucault, M. (2001). *Power: Essential Works of Foucault 1954-1984*. Translated by Robert Hurley and others. London: Penguin Books. *Works of Michel Foucault V.1 Ethics: Subjectivity and Truth*. New York : The New Press.